

UDVARHELYI HIRADÓ

SZÉPIRODALMI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 forint.
Egy szám ára 8 kr. — Községek-, körjegyzők- és tanítóknak
egész évre 3 frt. — Megjelen hetenként egyszer, vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

Becsek Aladár.

Főmunkatárs: **Cs. Szabó Kálmán.**

Hirdetések a legolcsóbban számítottak. A bélyeg díj
külön minden beiktatásnál 30 kr. Nyilttér sora 25 kr.

A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Termékenység.

(—n) Az irányregények nagy mesterétől, Zolától alig néhány napja egy magyarfordításu regény jelent meg, Termékenység czim alatt. A czim elég pikáns, hogy kapandós legyen a munka, mert olvasóközönségünk a csiklandozó kalandos történeteket inkább kedveli, mint a komoly, gondolkodó fő munkáját. Kik ily számítással veszik kezökbe a Termékenységet — csalódva teszik le. Mert ez, bár regénynek van czimezve, de sajnos való és regény volta mellett is egy szózat a francia nemzethez, egy aggódó hazafi felkiáltása, mely a magyarnak is szól.

E regény borzalmas keretbe mutatja be egy nemzet becstelenségét s erkölcsi sülyedésének indító okát. Megható a kép, amely élénk tárul, hogy az anyák mint iparkodnak megszabadulni az anyaságtól, mint ful érzékiségbe a nép anélkül, hogy a természet törvényét követné. Az angyalcsinálók gonosz szövetkezete mint terjesztette fagyos, dermesztő kezét s mint dobják oda a nők erkölcsi tisztaságok azon végeredményeért, hogy a gyermektelenséget elérjék. Oly kép ez, amely borzalmasságában szivettépőn megható. Egy nemzet, mely önmagát végzi ki s amelyhez egy apostoli ihlettel kiált a költő: „Egy vagy két század mulva Páris helyén a halál ver tanyát, rommá lesz, mint az ókori Athén és az ókori Róma, Franciaország pedig olyanféle rangba jut, mint Görögország... Páris meg akar halni.“

Mikor hallottam ez ijedet felkiáltását a nagy tudósnak, kicsiny országunk jutott eszembe. Itt nem jelent meg magyar költőtől ilyen szózat, de megjelent egy borzalmas statisztika Taufer tanártól. Ez már valóság. A gyermek-

halandóságot mutatja meg a rideg számsor, a mely oly ijesztő, nagy mint egy országba se. Uj baba-rendszert javasol a miniszternek Taufer tanár, pedig új erkölcsi érzés kellene először.

Ne szökjünk a nagyvilág idegen körébe, csak maradjunk magunk között, mert a súlyos baj ront minket is és erkölcsi érzéseink igen beteg. Tekintsünk csak szét itt körül és ily borzalmas kép tárul elénk.

A nép, mely fél a szaporodástól, a lét nehézsége miatt soha se a kenyérszerzőt, hanem a kenyérevőt látja s a családi élet ama boldogságát, hogy gyermekei legyenek megveti, csak-hogy az életet, bár élvezetekkel, de könnyűvé tegye. Pedig a népnek célja ez nem lehet, magasabb ideál felé kell törekednie, nemesebb célokért, a mely a gyermektelenséggel már holt eszmévé, hiu ábránddá lesz. Reá adja fejét a pesszimizmusra, pedig csupán az egyénnek lehet elve a pesszimizmus, de a népé nem. A mely nép elvesztette hitét az életörömben, az a nép beteg.

Hiszen itt, nem messze tőlünk láthatjuk, mint végzi ki egy életerős faj magát s veszti el karakterét a kettős gyermek rendszerrel. Ez csak az egyénnel szemben ismer kötelességeket önzésében, de a társadalommal és a nemzeti erővel nem törődik. A prostituációnak idevezető útjára lépett az, a ki eszményi célnak tekinti a faj életének visszafejlesztését.

A gyermekek meg pusztulnak, a halott számok nap-nap után fogyatkozás helyett mindig nő. S mi az oka? Az erkölcsi élet romlottsága, becstelensége, a mely már a népre is áthatott. Így gyermekek, hogy élvezetökben vagy munkájokban ne zavarja, mákonnyal tart-

ják, amely lassan, de biztosan öl, vagy átengedik azon szülők gyermekök az angyalcsinálónak, kiknek már ez kényelmetlenné vált. Hiszen ismerek falut Kolozsvár mellett, a mely nyilt titok, hogy egy fertő a társadalmi élet kellős közepében. Megesett leányok vagy anyák, kik gyermekök borzalommal hozzák világra, félve az anyai kötelességek szigorúságától, ide telepítik ki az ártatlan kicsinyeket. Több a kis kereszt e falu határán, mint a hány rög a földön, mert minden rög alatt s mellett egy ártatlan gyermek pihen, kiket a szivtelen emberek az angyalokhoz segítettek. És ezuttal nem is beszélék azon bünszövetkezetekről, a mely korai időben szabadjára adja a bukott leányt vagy asszonyt a következményektől, csak-hogy a hazug társadalomban meg ne inogjon alatta a talaj vagy a szép formák nehogy tönkre menjenek.

Nem megmosolyogni való a valóság ez ijesztő képe. Hát volt-e a családi életben annyi hazugság, mint napjainkban, anélkül, hogy a nyilt megvetés nyomába lépne? És mindezekhez hozzájárul a bábarendszer ázsiai állapota, a mely már égbekiáltón segítséget kér. Azon szakácsnék, akik már megunták a konyhai művészetet bábáknak csapnak föl, ha egy őrmester vagy hivataloszolga férjet foghattak maguknak. Ismerek ilyen működő asszonyokat, akik a kolozsvári klinikán képesítést nyertek, holott írás és olvasás mesterségét is botránnyosan nem értik. Az új viszonyokról nem beszélék, de a régebben kikerültekre szólok, mert ezek működnek most is. Hány fiatal asszonyt juttattak a temetőbe ezek a tudatlanok — megjegyezzük-e azokat a sirköveket, a melyeket mind a bábák miatt állítottak? Ezek a semmit nem értő kö-

Erzsébet királyné emlékezete.

— Irta: Nosz Gusztáv. —

(3)

Elmémnel visszafordulok a mult idők homályába és keresem párját a magyar historia ezer éve alatt. Talán adott magyarul Kun Erzsébet, V. István neje, talán értette e nyelvet Nagy Lajos neje, szintén Erzsébet s leánya Mária s talán Zsigmond leánya Albert neje hasonlóan Erzsébet. De mióta a magyar korona idegenek fején ragyog, Magyarország több mint 200 évig nem hallott magyar szót saját királyai szájából. A német költészet a szenvedélyes krimhilda alakját teremtette meg királynői ideálként, az angol az ő kegyetlenül szigoru nagy Erzsébetjében látja a királynői erények eszményképét, Oroszország egy nagy Katalin emlékére tekint hódoló tisztelettel, de azok távol állanak attól az eszménytől, amelyet a magyar nemzet a magyar nő és a magyar királyné fogalmának közösségéről alkotott.

Vannak ugyan történelmünkben is kimagasló női alakok, amelyeket a nemzet lovasassága a nőiség nimbuszával övez.

Ott van pl. Amália, II. Rákóczi Ferencz szépséges hitvese, Rozgonyiné, Széchy Mária, Zrinyi Ilona, Loránffy Zsuzsanna, Bornemissza Anna stb., de ott fenn a trónon, aki lehajoljon hozzánk és a nemzet állami kialakulásának válságában biztató szavával segítségünkre legyen, csak egyetlen egy: ő vala.

Rejtélyes dolog ez a vonzódás idegen születésű királyné és a magyar nép között és mégis oly egyszerű, oly természetes.

A lelki nemesség örök törvénye ez, a mely a

nemest a nemeshez köti. A sziv szeretete ez, a mely mélyebben lát minden elménél, mely érzi végtelen finomságával azt, amit a gyarló véges elme meg nem érthet. E kölcsönös szeretet volt az a varázsvessző, mely a hazánkban nyugvó átkot megtörte, mely Erzsébetünket bánatunk osztályosává, örömrészesévé tette. 1878. január 28-án személyesen koszorut helyezett az elhunyt Deák Ferencz ravatalára és az az ima, melyet ott elrebegett, egybe olvadt a magyar nép fohásával, egybeolvadt, mint elszakíthatatlan, mint szent kötelék. A női nem legbájosabb eszményképétől a magyar királyné legfényesebb ideáljától, a legelső magyar asszony ragyogó nimbuszától elválaszthatatlan a magyar anya glóriája. Magyar volt ő anyai szeretete nyilvánulásában is. Egyik leányát az első magyar király nevére, Gizellára keresztelteté, fiát magyarnak nevelteté és legifjabb leánya Valéria Budán, tehát magyar földön jött a világra.

A pápai nunczius azt mondja róla, mint anyáról: „Csodálatos, tüneményes szépség ez a fiatal anya az ő gyermekeivel. A régi olasz mesterek képein van hozzá hasonló: a Madonna és fia. Ugyanaz a tisztaság, szivnemesség, ugyanaz a boldog beleolvadás egyetlen érzésbe: az anyai szeretetbe!“

Szerető anyánk volt ő nekünk mindnyájunknak és evangéliumunk gyanánt énekelhetjük mi is azt a szép magyar dalt, amit ő leginkább szeretett, amit oly szívesen hallgatott.

Mélységesen, bánatosan, kesergőn fakadt ajkainkról a bús melódia:

„Édes anyám is volt nekem!“

Mater dolorosa. A sors kemény próbára akarta tenni, hogy aki angyal akar lenni, annak először mater dolorosává kell válnia.

1889. jan. 29-én egy jajkiáltás hangzott végig a hazán. Lehullott a magyarok reménycsillaga, a népeknek bálványa, édes anyának legféltettebb kincse. Volt ez anyának egy daliás fia, volt egy fenkölt trónörökösünk és ime, letarolta őt a kegyetlen halál.

Még egy nagy, egy szent feladat várákozott reá. A rettenetes sorscsapás súlya alatt roskadozó királyi férjét kellett vigasztalnia, felemelnie. „Légy erős, éljed kell népeid javára“, szolt oda ősz királyunknak.

A megrendítő tragikummal szemben élénk tárul a párját ritkító hitves szeretete isteni voltában, lelki erejének magasztos fenségében. Lényének e vonását megvilágítják a királynak a gyászoló magyar nép küldötteihez 1889. janur 30-án intézett következő szavai: „Hogy e nehéz napokban mennyit köszönhetek az én szeretett nőmnek, hogy mily erős támaszom volt, azt le nem írhatom, ki nem mondhatom. Nem tudok eléggé hálát adni az égnek, hogy ilyen élettársat adott nekem. Mondják el ezt önök otthon; minél szélesebb körben terjesztik el, annál több köszönettel tartozom érte!“

Az Aeolhárfa-hoz hasonlóan, mely még egyszer elbűvölő zenét hallat, mielőtt a vihar széttépi hurjait, e női lélek mennyei harmoniája is még egyszer, még utoljára megszólal, mielőtt megsemmisíti a végzet fergetege.

A temetés után ő roskadt össze. Fiának elvesztése adta meg neki a halálos döfést.

zönséges asszonyok, kiknél a tudás klasszikus magaslatát képezi a tehénfejés, hány családi élet boldogságát zúzták már szét tudatlanságokkal és hány ifju asszonyt jutattak a sirba. Neveket is soroljak fel? Mert lehetne azt is, ha e lap elég helyet tudna azoknak adni. Csak emlékeznünk kell és mindjárt tudunk eseteket s hogy akkor nem szólaltunk fel, oka az volt, hogy nem akartuk a fájdalmat elkeseredéssel növelni.

Felhívom itt az édekelt köröket, hogy itt szorgos intézkedést tegyenek, hiszen legtöbbnyire házas emberek, tehát családi életük boldogságát nem áldozhatják fel tudatlan és inkább javas asszonyok, mint bábák tanulatlanságának. És figyelmeztetem az ellenőrző közegeket itt arra is, itt a nyilvánosság előtt, hogy ez asszonyok itt nálunk halott fűrösztéssel is foglalkoznak és innen a hullatesttől mennek az eseményes házhoz.

A város önköltségén tarthat és kell tartson egy asszonyt legalább, a kinek tudása elég garancia arra, hogy a férj feleségét, a gyermek anyját nem veszíti el. Ki ne fizetne szívesen akkor, mikor reszketve gondolnak az itt foglalkozókra, inkább idegen városból hozatnak, semhogy az ők tudatlanságokért prédául dobnák oda egy ifju nő életét. Sok súlyos példa int a gyors orvoslásra, amely már nem késztetik tovább.

Belföld.

Tanítók utiköltségei és napidijai. A vall. és közokt. miniszter 64816. sz. a. körrendeletben tudatja a kir. tanfelügyelővel, hogy ezután a tanítói gyűlésekre utazó tanítók napidijai felszámításánál a következőket kell szem előtt tartani: 1. Tengelyen való utazásnál csak azon esetben számítható fel kilométerenkint az eddigi 28 fillér, ha a közséből csak egy tanító utazik a gyűlésre, ellenben, ha ugyanegy közséből egynél több tanító vesz részt a gyűlésen, az esetben egy-egy tanító utiköltsége címén akár magánosan, akár többedmagával kilométerenkint csak 14 fillér számítható fel. 2. Vasuton való utazásnál a vasúthoz vagy onnét a községbe bérkocsi-díj nem számítható fel. 3. Amennyiben mérsékelt áru vasútjegy váltásra szóló igazolvány nincsen, vasuton II. és gőzhajón az I. oszt. egész menetjegy számítható

fel. 4. Vasuti mérsékeltáru jegyváltásra szóló igazolvány után díj fel nem számítható. 5. Napidijak az utazásban eltöltött napok után nem járván, azok csak a gyűlés napjaira számíthatók fel.

A vadházasságok korlátozása. A belügyminiszter a napokban igen üdvös határozatot hozott, a melyben a gyámságról és gondnokságról szóló törvény ama szakaszára támaszkodva, hogy a szülő és gyám tartozik a gondozása alatt levő kiskorú gyermek erkölcsös életének megóvásáról is gondoskodni, elrendelte, hogy az atyának atyai hatalma felfüggesztessék és a gyám ettől elmozdítottassék, ha a kiskorú legény vagy leány valakivel vadházasságban él. Mert ez a viszony oly súlyos erkölcsi beszámítás alá esik, amely viszony csak az atya vagy gyám súlyos kötelezettségese folytán, a kiskorú legfontosabb erkölcsi és anyagi érdekeinek elhanyagolásával, annak veszélyeztetésével jöhet létre. Ezek a kiskorúak azután új gyámot kapnak, aki véget vet az erkölcstelen viszonyoknak. Előre látható, hogy a belügyminiszternek ez az intézkedése tetemesen korlátozni fogja a különösen faluhelyen óriási mérvben elszaporodott vadházasságokat.

Az új korona-érték.

A korona és fillér rövidített jelzése.

A korona és fillér rövidített jelzésére, a pénzügyminiszter körrendelete szerint, a következő jelzés használandó:

korona = K; fillér = f

Azon esetekben, midőn az összeg szóval kifejezendő, a korona és fillér szavak kiirandók.

Az új törvényes érték hivatalos elnevezése („koronaérték“) rövidítve „k. é.“ betűkkel jelezhető. Pénzösszegek megjelölésénél azonban a koronaérték jelzés nem teendő ki, mihelyt a korona, illetve fillér szavak teljesen kiirattak vagy e szavak helyett azoknak fent előírt rövidítése használtatik.

Az ötkoronások.

Magyar és ausztriai veretű ötkoronás érmek minden a koronaértékben teljesítendő fizetésnél névértékükben fogadandók el. Az állami pénztárak azokat korlátlan mennyiségben tartoznak elfogadni.

Magánfelek kezéhez a koronaértékben teljesítendő fizetések névértékkel számított ötkoronás érmekkel történhetnek; a fél azonban nincs kötelezve ötkoronásokat 250 korona összegben tul fizeteskép elfogadni.

Az egykoronások.

A magyar vagy ausztriai veretű egykoronások

minden fizetésnél, amely a koronaértékben teljesítendő, névértékben elfogadandók.

Az egykoronásokat az állami pénztárak és hivatalok korlátlan mennyiségben tartoznak elfogadni.

Magánfelek kezéhez a koronaértékben teljesítendő fizetések névértékkel számított egykoronás érmekkel is történhetnek; a fél azonban nem köteles 50 koronánál magasabb összeget egykoronásokban fizeteskép elfogadni.

A nikelérmék.

A magyar vagy ausztriai veretű nikelérmék, azaz a husz- és tizfilléresek minden fizetésnél, amely koronaértékben teljesítendő, névértékben elfogadandók. Az állami pénztárak egy és ugyanazon féltől tiz koronánál nagyobb összeget ily érmékben nem tartoznak elfogadni. Hasonlóképp nem köteles a fél tiz koronánál többet nikelérmékben fizeteskép elfogadni.

A bronzérmék.

A magyar vagy ausztriai veretű bronzérmék, azaz a két- és egyfilléresek, minden fizetésnél, mely koronaértékben teljesítendő, névértékben elfogadandók.

Az állami pénztárak és hivatalok egy és ugyanazon féltől tiz koronánál nagyobb összeget ily érmékben nem tartoznak elfogadni. A fél azonban nem köteles egy koronánál nagyobb összeget bronzérmékben fizeteskép elfogadni.

Az ötkoronások, egykoronások, valamint a koronaértékre szóló nikel- és bronzérmék átváltása.

Az öt- és egykoronások, valamint koronaértékre szóló nikel- és bronzérmék átváltásával a m. k. központi állampénztáron kívül a budapesti és zágrábi állampénztárak, valamint a debreczeni, eszéki, fumei, győri, kassai, kolozsvári, nagyszebeni, pozsonyi, szegedi és temesvári kir. adóhivatalok biztatnak meg. Ezek a pénztárak mindenkitől és minden összegben tartoznak öt- és egykoronásokat, valamint a koronaértékre szóló nikel- és bronzérméket más törvényes fizetési eszközre való átváltás végett, nemkülönbön oly öt- és egykoronásokat, valamint a koronaértékre szóló oly nikel- és bronzérméket, amelyek a hosszas forgalom és kopás folytán súlyban vagy felismerhető voltukban nagyobb mérvben vesztek, névértékben ugyanolyan forgalomképes érmékre vagy más fizetési eszközre átváltani.

Az átváltott érmék, valamint az átváltás végett bemutatott oly érmék kezelését illetőleg, mely érmék átváltás végett nem fogadandók el, mert át vannak lyukasztva vagy mert más szándékos sérülést mutatnak, vagy mert másképp, mint a rendes forgalom folytán vesztek súlyban, valamint az előforduló

Az a fenséges asszony, ki nekünk új tavaszt hozott, akinek nyomában a boldogság virult a haza rónáin és hegyein, bolyongva járta be a világot. Mint a görög mythos Ceres istennője, kinek lába nyomán egykor az emberi élet örök áldása sarjadzott, a végzet sujtó kezétől üzve, jajveszékélés között kereste gyermekét, futott a végtelenbe, örök fájdalma, örök gyászja végtelenjébe.

Bibor helyett gyászba öltözött, fiát siratva, feledést keresve.

Bolyongott, bolyongott.

Erdő küldte tengerhez, tenger a hófedte bércre, bércz küldte tovább, tovább. Tengerek moraja nyomta el fájó szíve zokogását, magányos ligetek csendje nem enyhítette bánatát, enyhülést nem talált sem virágos völgyekben, sem a dalos erdőkben. Szenvedett Niobénál mostoháiban. A merre járt, a hol megjelent, bánata el nem hagyta, mindenüvé kísértte. Magával vitte szörnyű fájdalmának egész terhét, roskatagon, némán a távolba hordva vonagló lelkének szenvedéseit, kalvaria lett az élete, hogy annál szentebb legyen neve, hogy annál feledhetlenebb maradjon az ő emléke. Kesergésének tövises útján elkerült minden pompát, minden fényt. S mégis, amikor a magyar nemzet a millenium páratlan ünnepét ülte, legyőzte emberi mértéket meghaladó szenvedését s gyászfátyollal bár, de szerető szívvel eljött hozzánk. Akkor láttuk őt utoljára magyar földön.

Bolyongott megint, bolyongott s mintha költői lelke már megérezte volna a gyászt, melyet közeledő halála országosra okozni fog, ott a fényes Rivierán kérdezte kedvencz költőjével Heineval „A rózsák miért oly sápadtak, zöld fűben miért állnak oly némán a kékszemű ibolyák.“

Vége ott Helvétia szabad földjén megtalálta nyugodalmát, egyesült fiával ott fenn az égben. Az ő szívébe, az ő nagybeteg szívébe furódott a gyilkos tör. Egyszerre tűnt el az élet szinpadáról. Mint

Hellas istenei magukhoz emelték kedveltjeiket az Olympusra, mint az ószövetség Jehovája tüzes szekeren ragadta profétáját az égbe, úgy vált meg tőlünk. Ő nála is beteljesült az, hogy a jóknak, az igazaknak csak tövist juttat az élet, de földi életük mulása a megdicsőülés kezdete.

Siratjuk, siratjuk, fájjaljuk elvesztését, mert könnyeket szoktunk szentelni annak, aki szeretett, aki szenvedett. De a királyné geniusza megszólal: ne sirjatok, ne sirjatok, nem haltam én meg. Harangok zugásán, milliók morajlásán, szívet tépő zokogáson át harsog lelkünkbe a klasszikus jóslat hatalmas igéje: non omnis moriuas. Nem semmisülök meg soha, soha.

„Nem hal meg az, ki milliókra költi
Dus élte kincsét, ámbár napja mul,
Hanem lerázván, a mi benne földi,
Egy éltető eszmévé finomul.“

Nem, nem hal meg az, aki dalban él. Szájról-szájra száll messze századokba s nőttön nő tiszta fénye, a mint időben, térben távozik.

A dalosok mondanak fájón bus regét a szerencsétlen nagy asszonyról. A legenda ragyogó szívárványát fonja gloriával a Madonna alakja körül. A monda és a népköltészet szövi szálait és megalkotja a szeretett nemzete sorsa felett bánkodó királyné képét. A magyar nemzet kegyeletének oltárán az áldozati tűznek nem szabad elhamvadnia. Nem is szabad az ő emlékezetének meghalványosulnia a jövő nemzedék lelkében sem! Megdicsőült szelleme az elköltözöttnek! Nem felejtünk el Téged soha, sőt imádászerű rajongásunk ime apotheozissá válik.

Szobrot emel majd neked a nemzet kegyelete, szobrot, melynek minden atomja a magyar nép minden atomjából lesz, szív a mi szívünkéből. Bucsujáró helyünk lesz az, ahol megtanulunk „hinni és munkálkodni.“

Az örök imádság templomából meg időtlen időig ég felé fog szállni a Téged dicsőítő imánk,

fohászunk, himnuszunk. Te szép, Te jó, Te bánatos, Te szent királynénk, aki beigazoltad azt, hogy a kiváló lelkek Golgothája nem mese-kert, mióta megváltónk felvette az ő keresztjét, azóta a kiválasztott lelkeknek mindig végig kell menniök ezen a rettenetes uton! Te felmagasztosultál!

De mi, a kiket itt hagyta, aggódva kérjük, mit rejt számunkra a jövő titokzatos ölében.

Ki örökös ezentul felettünk.

Nem támadnak-e fel újból a régi érdekellentétek?

Vigasztalásunk istene! Kinek szívét zörgögeten ezután a magyar? ki előtt mondhatja el bizalmasan, mi fáj? ki előtt öntheti ki jövőben a nemzeti nagy bánatát?

De ne! ne csüggedjünk! Te, ki védő asszonyunk voltál itt e földön, nem lehetsz hűtlen hozzánk ott fenn az Égben! Ott őrangyalunk légy! Onnan vigasztald özvegy királyi férjedet, ősz királyunkat, mélységes gyászunknak felséges osztályosát, a gyötrelmek ezen nagy herosztát. Könnyezünk veled, egyek vagyunk veled!

Kit jártad-keltesben imánkkal kísértünk,
Légy velünk s istennél imádkozzál értünk!

Imádkozzál a könyörületnek örök Istenéhez, hogy állítsa meg már felettünk a romboló útjában száguldó végzet. Hófehér szárnyaddal oszlasd szét a felhőket mi rólunk onnan is!

És minket tanítsd meg arra, hogy bizalommal és hittel kell várnunk azt a kort, melyet Hugo Viktor a megváltás trombitájának nevez, a melybe egykor az isten maga fog belefújni, azt a kort, melyben a szeretet lesz a világ eszméje!

Szellemed ihlesse elárvult nemzetünket!

Ragyogj le onnét a magasból dicső geniuszunk. És szentül őrzött emlékedből tudd meg azt, hogy a ki a magyarnak élt, soha, soha sem lesz elfelejtve!

(Vége.)

kérdése még súlyosabban hatnak gazdasági viszonyainkra.

A nyerstermények, az ipar és kereskedelem, ugyisintén a pénz forgalmában sohasem volt oly általános nálunk a pangás, mint most.

A különféle reszortok miniszterei ismerik a baj egész nagyságát; segítenek is rajta minden módjukban álló eszközzel. Am az állami segély általában sohasem lehet olyan hathatós, hogy pótolhassa a veszendőbe ment forgalom által okozott kárt.

A tőkepénzeseknek és magánvállalatoknak is segíteni kellene. De hogyan? Mikor maguk is szenvednek a rossz viszonyok hatása alatt. Amikor a vállalkozási kedv szunnyad; amikor birtokokat, házakat venni vagy házakat építeni senkinek sincs kedve; a mikor a vállalatba fektetendő tőke jövedelmezősége iránt teljesen tájékozatlan; amikor nem tudhatja, hogy mit ígér a „holnap“, mert a „ma“ vajmi keveset hoz.

Bizony, elég sötét a látóhatár és aki ijedős természetű, retteg a felettünk tornyosuló felhőktől. De aki megóvja hidegvérét, az tudja, hogy a felhők mögött ott a nap és semmi okunk félni, hogy letűnt az égről.

Habár az általános pénzsűzike bennünket mostani gazdasági viszonyaink erősebben érint, nem szabad elfelejtenünk, hogy a mostaninál kinosabb válságokat is nagyobb megrendülés nélkül kiállottunk. A hetvenes években előfordult nagy bécsi „krach“ hatalmasabban inogtatta meg gazdasági életünket. Pedig akkor az állam mérlegében törzsvendég volt a deficit és a „krach“ előtt gazdasági viszonyaink korántsem voltak oly konzolidáltak, mint ma. Az ipar, a malomipar kivételével csirájában volt még és fejlődését csak sejteni és remélni — de arról még szó sem lehetett, hogy számottevő tényező volna gazdasági életünkben.

Noha mindenkinek kötelessége a bajon úgy segíteni, ahogyan tud, nem kell félni a veszedelemtől, mint azt néhány pesszimista hirdeti s azt hisszük, nem tévedünk, ha a helyzet változását néhány hét lefolyása alatt várjuk. K.

Szerkesztői üzenetek.

Kéziratok nem adódnak vissza. — Névtelen levelekre nem válaszolunk.

Pénzsűzike. Czikke közbejött akadályokért maradt mai számunkra.

Uj nóta. A pántlikás kalapot ma már nem fujdogálja a szél, mert a pántlikás kalap már divatját multa és a szél legfőkébb a czilindereket egyrészt, a dorozsmai szélmalmost másrészt fujdogálhatja.

Nyomatott Becsek D. Fia könyvnyomdájában.

Szives figyelembe!

Azon körülménynél fogva, hogy 1900. január 1-ével a **koronaérték-számítás** kötelező lesz s ennek folytán a forint és krajczár megjelöléssel ellátott nyomtatványok helyett **uj nyomtatványok** válnak szükségessé, van szerencsém figyelmeztetni, hogy ezeket idejekorán beszerezni méltóztassék.

Bátor vagyok ezen alkalomból figyelembe ajánlani **könyvnyomdai műintézetemet**, mely a modern technika legújabb gépeivel lévén felszerelve, innen a legszebb és legjobb kivitelű mindenféle **nyomtatványok, könyvek, színes plakátok, részvények és értékpapírok, betéti könyvecskék, levélpapírok, számlák,** stb. kerülnek ki.

Becsek D. Fia

könyvnyomdaja Sz.-Udvarhelyt.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁS

A Dénes János-féle

vármegyei alatti levő férfi és női

szövetraktárt

üzletfelhagyás folytán, mélyen le-
szállított árban kiárusítja

a TULAJDONOS.

6

huzásra érvényes jótékonycélu — sorsjáték a budapesti poliklinikai egyesület kórháza javára — sorsjegy ára csak

1 korona.

Főnyeremény

100,000

korona ért.

5 nyeremény à 20,000 kor. stb. ért.

Kiváratra 20 százalék levonással készpénzben kifizetetik.

Első huzás visszavonhatatlanul
már január hó 4-ikén.

Megrendeléseket pontosan teljesít:

a nagy jótékonyági sorsjáték kezelésége

a Budapesti poliklinikai Egyesület kórháza javára

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 1. szám.

Kapható e lap szerkesztőségében.

Az 1895. évi cairói s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel s arany éremmel kitüntetve.

Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású a test bármilyen csúzos bántalmi, u. m. **köszvény, csúz, reuma, ischiás, asthma** stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültabb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 percz alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 fillér.

Főraktárak Budapesten:

Török József ur gyógyszerárában, Király-utca 12. és **dr. Egger A.** ur gyógyszerárában, Váci-körút 17. szám. — Ugyisintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerárában, valamint a készítő

Widder Gyula gyógyszerésznél
S.-A.-Ujhely.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

Ugyisintén **Szekely-Udvarhelyen:**
SOLYMOSSY JÁNOS gyógyszerésznél.
Szekely-Keresztúron: Baumgärtner Károlynál.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hirnevés háziszser ellentált az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvényél, csúznál, tagszagatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment. elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárában készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebb-bőrtékü utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.**

RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT
cs. és kir. udvari szállítók.



FIGYELEMRE MÉLTÓ!!

Van szerencsém
ugy a helyi, valamint a vidéki n. é.
közönség becses tudomására adni,
míszertint a közelgő

karácsonyi és újévi idényre

üveg-, porcellán,
és díszműáru üzletemet és lámpa
nagyraktárat

karácsonyi és újévi

Ajándék- tárgyakkal

Iáttam el
és arra törekedtem, hogy a legtovább
menő igényeknek a legpon-
tosabban eleget tehessek.

Mínt hogy áruimat legelső
kézből, a legnagyobb czé-
gektől és házaktól szereztem
be, azon kedvező helyzetben
vagyok, hogy a legjutányo-
sabb árakban szolgálhatom
ki a nagyérdemű közönség-
nek is.

Mínt eddig, ugy ezutánra is
a nagyérdemű közönség b.
pártfogását kérve, maradok kiváló
tisztetéssel

Drágomán S. J.

A Kossuth-utczában az a lakás, a hol
Pongrácz ezredes lakott, azonnal kiadó.

Értekezhetni:

dr. Solymossy főreáliskolai igazgatóval.

Korcsolya nagyraktár!

Mindennemű korcsolyák legjobb
kivitelben.

Vás

kályha ellenzők, fa- és szénkosa-
rak, kályha előtétek
egyszerű és díszes kivitelben.

Konyhaberendezések
és különlegességek
dús választéka.

Szerszámok

minden iparág részére.

Varrógépek minden kivitelben.

Ajánl elősmert jutányos áron

PAPP-ZAKOR ENDRE

vas- és szerszámüzlete

az „arany kaszához.“

Szekely-Udvarhelyt.

Vidéki megrendelések pontosan küldetnek.